

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

อรุณี ลิ้มศิริ กศ.บ., กศ.ม.

สกุณา หนูแก้ว วท.บ.

ผู้ตรวจ

ดร.มณฑาญจน์ ทองไย กศ.บ., กศ.ม., กศ.ด.

ศศิกัญจน์ ธิบรวมทรัพย์ วท.บ., กศ.ม.

อุทัยวรรณ พึ่งเงิน กศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

พีรรมภา สหะศักดิ์มนตรี ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช **สำนักงานราชภัฏ**

๒๑๖-๒๒๐ ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๒ ๒๒๒๒ ๙๙๙๙ • ๐๒ ๒๒๒๒ ๔๓๓๑-๒ FAX ๐๒ ๒๒๒๔ ๖๔๔๖ • ๐๒ ๒๒๒๔ ๖๔๔๗

email: info@wpp.co.th

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
 ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

อรุณี ลิ้มศิริ สกุนา หนูแก้ว

ผู้ตรวจ

ดร.มณฑาญจน์ ทองใย ศศิกัญจน์ ธิบรรพทรัพย์ อุทัยวรรณ พิงเงิน

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ พีรภัฏา สหะศักดิ์มนตรี

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN 978-974-18-7924-3

พิมพ์ที่ บริษัทโรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเรณูชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒ เล่มนี้ จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีสมรรถนะสำคัญด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทำประโยชน์ให้สังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒ เล่มนี้ ยึดแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของการงานอาชีพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยพัฒนานักเรียนแบบองค์รวมอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการความคิดรวบยอด ที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (Active Learning) และการเรียนรู้ตามศักยภาพสมอง (Brain-Based Learning) เน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) และเน้นทักษะที่สร้างเสริมความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดตามหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒ จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะพื้นฐานในการทำงาน การจัดการ การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒ เล่มนี้ได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย

๑. ตัวชี้วัดขั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนแต่ละชั้นปี ประกอบด้วยตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีรหัสกำกับกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เช่น ง ๑.๑ ม. ๒/๑ (รหัสแต่ละตัวมีความหมายดังนี้ ง คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ๑.๑ คือ สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐานการเรียนรู้ข้อที่ ๑ ม. ๒/๑ คือ ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ข้อที่ ๑)

๒. สาระการเรียนรู้ เป็นขอบข่ายเนื้อหาสาระในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยมีชื่อหน่วยการเรียนรู้ และหัวข้อหลักของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ

๓. ประโยชน์จากการเรียน คือ ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเขียนไว้เป็นประเด็นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้และทักษะจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. ลองคิด ลองตอบ เป็นคำถามหรือสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยและสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

๕. เนื้อหา ตรงตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง โดยแบ่งเนื้อหาเป็นช่วง ๆ แล้วแทรกกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่พอเหมาะกับการเรียน รวมทั้งมีการนำเสนอด้วยภาพ แผนภูมิ และแผนที่ความคิด เพื่อเป็นสื่อให้นักเรียนสร้างความคิดรวบยอดและเกิดความเข้าใจที่คงทน (ภาพประกอบที่นำมาใช้ประกอบเนื้อหามาจากคลังภาพของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด ส่วนตารางที่นำมาใช้ประกอบเนื้อหาจัดทำขึ้นและออกแบบโดยบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด)

๖. สาระน่ารู้ เป็นความรู้เสริมหรือเกร็ดความรู้เพื่อเพิ่มพูนให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น โดยคัดสรรเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจ

๗. บุรณาการอาเซียน เป็นการบูรณาการอาเซียนให้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

๘. แหล่งสืบค้นข้อมูล เป็นแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ หนังสือ สถานที่ บุคคล เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนเพิ่มเติม

๙. บทสรุป เป็นการสรุปเนื้อหาหลังจากจบหัวเรื่องแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นความเรียง เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้

๑๐. กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อเรียนรู้ขั้นตอนของงานและรู้จักวิธีการแก้ปัญหาในการทำงาน

๑๑. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมที่นำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาบูรณาการในการปฏิบัติกิจกรรม

๑๒. โครงการ เป็นการเสนอแนะหัวข้อโครงการและแนวทางการปฏิบัติโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหน่วยการเรียนรู้นั้น เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของนักเรียน

๑๓. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่เสนอแนะให้นักเรียนได้นำความรู้ ทักษะในการประยุกต์ความรู้ในหน่วยการเรียนรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๔. คำถามทบทวน เป็นคำถามเพื่อทบทวนความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาของนักเรียน

๑๕. บรรณานุกรม เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ใช้ค้นคว้าอ้างอิงประกอบการเขียน

๑๖. อภิธานศัพท์ เป็นการนำคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหา มาอธิบาย และจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร เพื่อสะดวกในการค้นคว้า

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น

๑

วัสดุในท้องถิ่น ๒

การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุในท้องถิ่น ๗

การประดิษฐ์ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น ๑๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เลี้ยงสัตว์ไว้ได้ประโยชน์

๑๘

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ๑๙

การเลี้ยงสัตว์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง .. ๒๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

จัดการผลผลิตอย่างไรดี

๓๗

ความจำเป็นในการจัดการผลผลิต ๓๘

การจัดการผลผลิตทางการเกษตร ๔๐

การขนส่งสินค้าเกษตร ๔๓

การจำหน่ายสินค้าเกษตร ๔๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

สื่อสารดี บริการด่วน

๕๒

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ๕๓

วิธีการติดต่อสื่อสาร ๕๖

การใช้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ๖๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

คุณสมบัติและทักษะในการประกอบอาชีพ

๗๐

คุณสมบัติที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ๗๑

ทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ๗๔

บรรณานุกรม

๘๓

อภิธานศัพท์

๘๘

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

งานประดิษฐ์ จากวัสดุในท้องถิ่น

ตัวชี้วัดชั้นปี

ตัวชี้วัดปลายทาง

๑. ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน (ง ๑.๑ ม. ๒/๑)
๒. ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน (ง ๑.๑ ม. ๒/๒)
๓. มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า (ง ๑.๑ ม. ๒/๓)

สาระการเรียนรู้

งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น

วัสดุในท้องถิ่น

การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุในท้องถิ่น

การประดิษฐ์ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น

ประโยชน์จากการเรียน

๑. นำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า
๒. สามารถประดิษฐ์ของใช้และของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่นตามกระบวนการทำงานได้

ลองคิด ลองตอบ

๑. นักเรียนมีวิธีสร้างคุณค่าของวัสดุในท้องถิ่นของตนเองอย่างไร
๒. นักเรียนสามารถนำความรู้จากการทำงานประดิษฐ์ไปประกอบอาชีพในอนาคตได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

วัสดุในท้องถิ่น

วัสดุในท้องถิ่น คือ วัตถุหรือสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่หรือท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะ หรือหมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติ ของพื้นที่ที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมนุษย์สามารถนำวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ และของตกแต่งได้

วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นต่าง ๆ

วัสดุธรรมชาติ หมายถึง วัสดุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ได้เกิดขึ้นจากการผลิตของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์สามารถนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ทั้งในรูปแบบที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมมากนัก หรือมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มมูลค่า ทั้งด้านความงาม ความคงทน สีสัน และการนำไปใช้งาน ซึ่งวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นที่นิยมนำมาใช้ประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์มีดังนี้

๑. วัสดุในท้องถิ่นภาคเหนือ

ร่มกระดาดสา

ใช้เครื่องจักรหมุนตีแทน) ตักใส่ตะแกรงสีเหลี่ยม นำไปผึ่งแดด เมื่อแห้งสนิทแล้วจึงค่อย ๆ ลอกเยื่อออกเป็นแผ่น ซึ่งจะได้กระดาดสาที่มีลักษณะสีขาวขุ่นและนำไปใช้งานได้ คุณสมบัติพิเศษของกระดาดสา คือ มีความเหนียวนุ่ม ไม่ฝกร่อน ไม่แตกหักหรือแห้งกรอบ แผลงไม่กัดกิน และเก็บรักษาได้ง่าย งานประดิษฐ์จากกระดาดสา เช่น ร่มกระดาดสา พัดประดับผนัง กล้องบรรจุภัณฑ์ บัตรอวยพร ดอกไม้ประดิษฐ์

๒. วัสดุในท้องถิ่นภาคกลาง

กระเป๋ากจากผักตบชวา

ปอสาหรือปอกระสา เป็นพืชให้เส้นใย มีลักษณะไม้ยืนต้นขนาดกลาง ทรงพุ่ม ใบมีขนาดใหญ่เท่าฝ่ามือ คล้ายรูปหัวใจ ปลายแหลม บางชนิดเป็นใบ ๓ แฉก ขอบใบหยัก เปลือกนำมาเป็นวัตถุดิบในการทำเอื่อกระดาษสาซึ่งสามารถผลิตเป็น **อุตสาหกรรมในครัวเรือน** ได้ โดยนำเปลือกปอสาหรือปอกระสาไปแช่น้ำจนเปื่อย ใช้ค้อนไม้ตีหรือทุบให้เส้นใยแผ่กระจาย (ปัจจุบันใช้ค้อนไม้ตีหรือทุบให้เส้นใยแผ่กระจาย)

๑. ผักตบชวา

เป็นพืชน้ำ ใบเป็นประเภทใบเดี่ยว เจริญงอกงามและแพร่ขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว การนำมาใช้งานโดยผึ่งแดดจนแห้งสนิท แล้วอบให้แห้งเพื่อป้องกันเชื้อรา จากนั้นนำก้านมาสานเป็นงานประดิษฐ์ของใช้และของตกแต่งในครัวเรือน ต่อมาจึงพัฒนาเป็นการประดิษฐ์เพื่อจำหน่าย งานประดิษฐ์จากผักตบชวา เช่น ตะกร้าใส่ของ กระเป๋า ถาดใส่ผลไม้

๒. กก เป็นพืชที่พบตามแหล่งน้ำขัง ริมคู คลอง ต้นมีลักษณะเป็นสามเหลี่ยมและแบนวิธีการนำมาใช้งานโดยตัดโคนต้น ผ่าลอกเอาเฉพาะผิว ผึ่งแดดจนแห้งสนิทจนม้วนขดเป็นวงกลม แล้วนำไปย้อมสีตามต้องการ งานประดิษฐ์จากกก เช่น เสื่อ กระเป๋า ที่รองแก้ว กล่องใส่เครื่องประดับ

เสื่อจากกก

๓. โสน เป็นไม้พุ่มหรือไม้ล้มลุกขนาดเล็ก เติบโตได้ในบริเวณที่มีน้ำขัง มักพบขึ้นในแถบลุ่มน้ำ ริมหนองน้ำ คลอง บึง โสนที่นำมาใช้ทำงานประดิษฐ์ เรียกว่า โสนทางไก่ มีลำต้นอวบ เนื้อในอ่อนนุ่ม และมีน้ำหนักรากมาก โดยนำลำต้นมาผึ่งแดดจนแห้งสนิท ตัดแบ่งเป็นท่อนตามขนาดที่ต้องการ ปอกเปลือก ผานเป็นแผ่นบาง ๆ และม้วนแผ่นโสนไว้ หรือนำไปย้อมสีงานประดิษฐ์จากโสน เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์

ดอกไม้ประดิษฐ์จากโสนทางไก่

๓. วัสดุในท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ไหม เป็นแมลงประเภทผีเสื้อ **วงจรชีวิต**ของตัวไหมเริ่มจากไข่ ฟักออกมาเป็นหนอนไหม เมื่อหนอนไหมโตขึ้นก็จะชักใยหุ้มตัวเอง ซึ่งใยนำมาสาวเป็นเส้นไหมใช้ทอผ้าได้ เมื่อหนอนไหมลอกคราบประมาณ ๓-๔ ครั้ง และเจริญเติบโตเต็มที่ จะหยุดกินอาหารแล้วพ่นเส้นใยออกมาห่อหุ้มตัวเอง เรียกว่า รังไหม นำมาทำงานประดิษฐ์จากผ้าไหม และรังไหม เช่น กระเป๋า ดอกไม้ประดิษฐ์ หมอน

กระเป๋าจากผ้าไหม

๔. วัสดุในท้องถิ่นภาคใต้

๑. ย่านลิเภาหรือลิเภา เป็นพืชที่มีลักษณะเป็นเถา **ไม้เลื้อย** ลำต้นมีลักษณะกลม ใบเรียวยาว มีหลายชนิด เช่น ไล่เลียง ใบแฉก เปลือกนอกเขียว วิธีการนำมาใช้งานโดยตัดลำต้นและใบออก นำไปผึ่งแดดให้แห้ง ชูดเส้นให้เรียบและมีขนาดเท่ากัน แล้วสานเป็นงานประดิษฐ์ เช่น กระเป๋า กล่องใส่ของ

กระเป๋าจากย่านลิเภา

ดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพารา

โมบายล์จากเปลือกหอย

กระเป๋ากจากกระจูด

๔. วัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่ทุกภาค

๑. ไม้ไผ่ โดยนำมา
ตัดเป็นปล้อง ผ่า
และจักตอกเป็น
เส้นบาง ๆ สาน
เป็นงานประดิษฐ์
เช่น หวด กระติบ
ตะกร้า ชะลอม

กระติบจากไม้ไผ่

๒. หวาย โดยนำมา
ตัดและรีดเป็น
เส้นบาง ๆ แล้ว
ดัดหรือสานรูป
ทรงต่าง ๆ เป็น
งานประดิษฐ์ เช่น
ตะกร้า กระเป๋า
หรือกล่องใส่ของ

กระเป๋าใส่ของ
จากหวาย

ดอกไม้ประดิษฐ์
จากเกล็ดปลา

๓. เกล็ดปลา โดยนำมา แช่น้ำ ล้างให้สะอาด ย้อมสี และผึ่งให้แห้ง นำมาประดิษฐ์เป็นของตกแต่ง เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ เครื่องประดับ

โคมไฟ
จากกะลามะพร้าว

๔. มะพร้าว โดยนำส่วนต่าง ๆ มาทำงานประดิษฐ์ เช่น ใบสานเป็นกระเช้า ตะกร้า กะลาประดิษฐ์ของตกแต่ง เช่น กระบวย โคมไฟ

๕. ใบลาน โดยตัดยอดใบลาน จิกเป็นแผ่น ผึ่งแดดให้แห้ง กรีดเป็นเส้นตามขนาด แล้วสานเป็นงานประดิษฐ์ เช่น หมวก กระเป๋า ปลาตะเพียน

ปลาตะเพียน
จากใบลาน

๖. ใบตองและกาบกล้วย โดยประดิษฐ์เป็นภาชนะใส่อาหาร ส่วนกาบกล้วยนำมาจักเป็นเส้น ผึ่งแดดให้แห้ง แล้วถักหรือสานเป็นตะกร้า แผ่นรองภาชนะ กระเป๋า

แผ่นรองภาชนะ
จากกาบกล้วย

ช้างแกะสลักจากไม้

๗. ไม้ โดยนำไม้เนื้ออ่อนมาทำงานประดิษฐ์ด้วยวิธีการแกะสลักเป็นรูปต่าง ๆ เช่น ภาพประดับผนัง หุ่นจำลอง

เครื่องปั้นดินเผา

๘. ดิน โดยนำมาปั้นขึ้นรูปเป็นภาชนะ เครื่องใช้ประเภทเครื่องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา หรือ ทำ งานประดิษฐ์ เช่น ตุ๊กตา สร้อยคอ ดอกไม้ประดิษฐ์

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

นักเรียนแบ่งกลุ่ม สำรวจวัสดุในท้องถิ่นของตนเอง วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และการใช้ประโยชน์ของวัสดุนั้น ๆ บันทึก แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

คุณค่าของงานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น

งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่นมีคุณค่าด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑.

คุณค่าด้านสืบสานวัฒนธรรม โดยนำวัสดุในท้องถิ่นมาสร้างงานประดิษฐ์ เช่น ใช้ดินปั้นถ้วย ชาม น้ำกักและกระจุต มาสานเสื่อ ซึ่งแสดงให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยก่อน จากเดิมที่ผลิตเพื่อใช้ในครอบครัวได้พัฒนารูปแบบ และเพิ่มปริมาณการผลิตให้มากยิ่งขึ้น

๒.

คุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย โดยทำงานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่นไว้ใช้ในชีวิตรประจำวัน เช่น กระจาดใช้เป็นภาชนะบรรจุสิ่งของ กอบใช้เป็นเครื่องสวมศีรษะ มู่ลี่ไม้ไผ่ใช้ตกแต่งบ้าน

๓.

คุณค่าด้านความประหยัดค่าใช้จ่าย โดยส่งเสริมการใช้วัสดุในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัดด้วยการนำมาทำงานประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น ชะลอม ปลาตะเพียนใบลาน

๔.

คุณค่าด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยนำวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายง่ายและไม่ก่อมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้เป็นวัสดุหลักในการทำงานประดิษฐ์ เช่น ใช้เชือกปอแทนเชือกฟาง

๕.

คุณค่าด้านศิลปะ โดยใช้ฝีมือในการประดิษฐ์ด้วยความประณีต พร้อมกับสอดแทรกศิลปะสาขาต่าง ๆ ทำให้ผลิตภัณฑ์สวยงาม มีคุณค่า มีความโดดเด่น เช่น เครื่องเบญจรงค์

๖.

คุณค่าด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ โดยจำหน่ายงานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่นในรูปของสินค้าพื้นเมือง และสินค้าส่งออก เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ ภูมิปัญญาสลัก

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

นักเรียนร่วมกันคัดเลือกงานประดิษฐ์ที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนของตนเอง พร้อมกับระบุคุณค่าของงานผลิตภัณฑ์นั้น ๆ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุในท้องถิ่น

การประดิษฐ์ของใช้เป็นงานที่มุ่งเน้นด้านประโยชน์ใช้สอย โดยนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาประดิษฐ์ให้เกิดเป็นผลงานที่มีประโยชน์ มีคุณค่า และมีรูปแบบที่แปลกใหม่ ซึ่งสะท้อนให้เห็น ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทย นอกจากนี้ยังสะท้อนคุณค่า ด้านความประหยัดและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

การประดิษฐ์กล่องกระดาษทิชชูจากกระดาษ

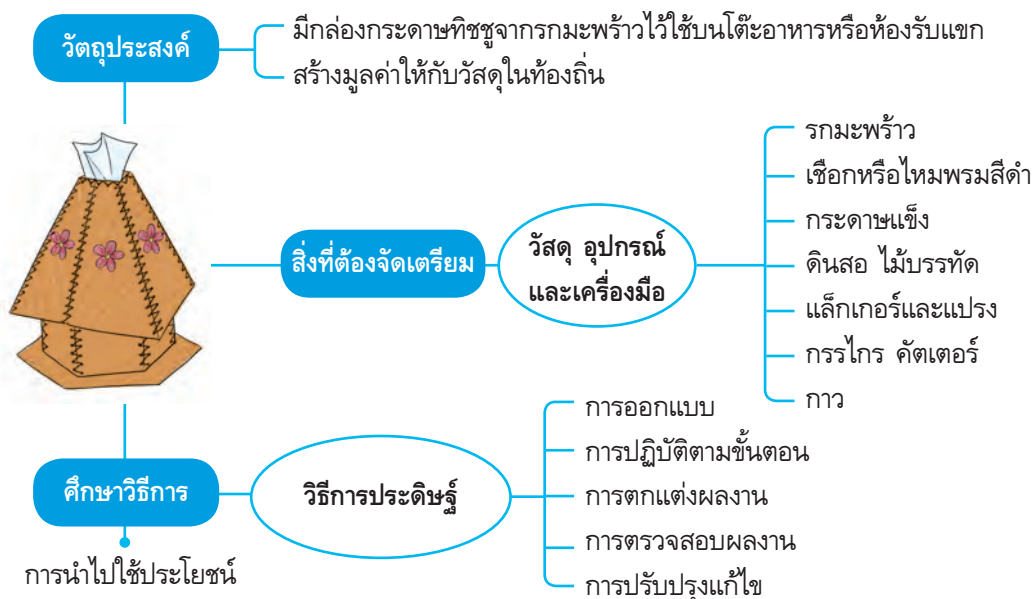
การประดิษฐ์กล่องกระดาษทิชชูจากกระดาษ ตามกระบวนการทำงานมีขั้นตอนดังนี้

๑. การวิเคราะห์งาน เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประดิษฐ์กล่องทิชชูจากกระดาษ ดังนี้

ลักษณะงาน การประดิษฐ์กล่องทิชชูจากกระดาษเป็นการนำวัสดุในท้องถิ่น คือ กระดาษ (ส่วนเยื่อหุ้มที่ติดอยู่กับคอมะพร้าว) ลักษณะเป็นแผ่นใยตาข่ายบาง ๆ คล้ายมุ้งลวด มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเริ่มจากการเตรียมกระดาษ การตัด การเย็บ การปักตกแต่ง เพื่อเพิ่มความแข็งแรง เรียบร้อย และสวยงาม ซึ่งผู้ประดิษฐ์ควรศึกษาขั้นตอนการประดิษฐ์ให้เข้าใจ จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการประดิษฐ์ให้ครบถ้วน โดยใช้เวลาในการปฏิบัติงาน ประมาณ ๑ ชั่วโมง

คุณสมบัติของผู้ประดิษฐ์ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านงานประดิษฐ์ของใช้ รู้จักนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดคุณค่า มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความประณีต

๒. การวางแผนในการทำงาน เป็นการกำหนดกรอบในการประดิษฐ์กล่องกระดาษทิชชูจากกระดาษ โดยสร้างแผนที่ความคิดเพื่อให้เห็นภาพรวมของการทำงาน ดังนี้

๓. การปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน โดยการประดิษฐ์กล่องกระดาษทึบจากกระดาษ
ตามขั้นตอนต่อไปนี้

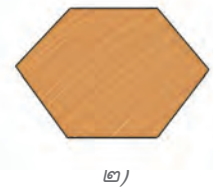
การเตรียมกระดาษ

- ๑) เลือกกระดาษที่มีขนาดใหญ่และแผ่นใยตาข่ายไม่ฉีกขาด
- ๒) นำไปล้างให้สะอาด แล้วแช่น้ำทิ้งไว้ ๑ คืน
- ๓) ฟอกขาวโดยแช่ในน้ำฟอกคลอรีน ประมาณ ๑ คืน แล้วนำไปล้างน้ำสะอาด
- ๔) นำไปแขวนบนราวและผึ่งให้แห้ง

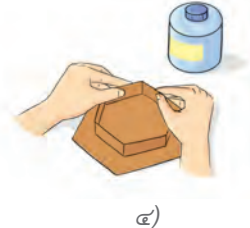
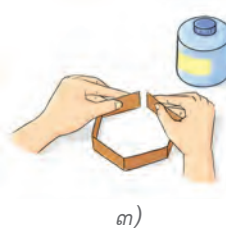
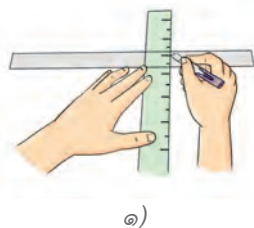
ขั้นตอนการประดิษฐ์

- การประดิษฐ์ฐานกล่องกระดาษทึบจากกระดาษ ปฏิบัติดังนี้

- ๑) นำกระดาษแข็งมาตัดเป็นรูปหกเหลี่ยมให้มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑๔ เซนติเมตร
- ๒) นำกระดาษแข็งจากข้อ ๑) มาวางทาบบนกระดาษที่เตรียมไว้ ตัดให้มีขนาดเท่ากับกระดาษแข็งจำนวน ๒ ชิ้น แล้วใช้กาวติดกระดาษแข็งและกระดาษที่เตรียมไว้ทั้งด้านหน้าและด้านหลังเข้าด้วยกันให้เรียบร้อย

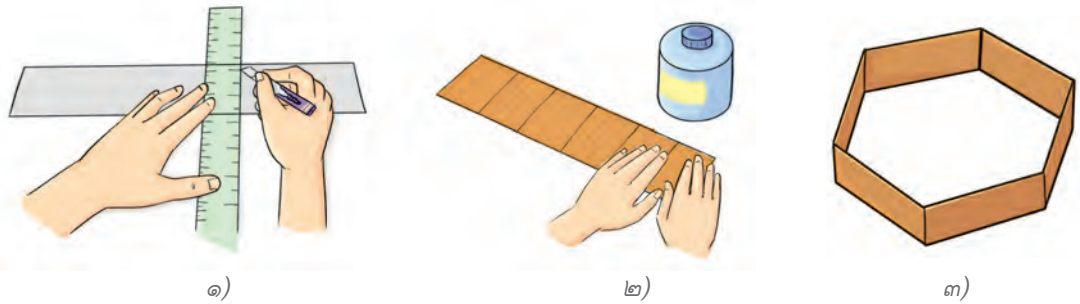

- การประดิษฐ์ขอบฐานกล่องกระดาษทึบจากกระดาษ ปฏิบัติดังนี้

- ๑) ตัดกระดาษแข็งเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ให้มีขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร และยาว ๓๙ เซนติเมตร แล้วแบ่งกระดาษแข็งออกเป็น ๖ ส่วนเท่า ๆ กัน พร้อมกับใช้ดินสอกำหนดเส้นประแต่ละตำแหน่งไว้ ใช้คัตเตอร์กรีดเบา ๆ ตามรอยเส้นประ ระมัดระวังให้กระดาษขาด
- ๒) นำกระดาษแข็งจากข้อ ๑) มาวางทาบบนกระดาษที่เตรียมไว้ แล้วตัดให้มีขนาดและความยาวเท่ากับกระดาษแข็งจำนวน ๒ ชิ้น ซึ่งจะได้กระดาษแบ่งออกเป็น ๖ ส่วน เท่า ๆ กัน
- ๓) ใช้กาวติดกระดาษแข็งกับกระดาษที่เตรียมไว้ทั้งด้านหน้าและด้านหลังเข้าด้วยกัน และพับเป็นรูปหกเหลี่ยมตามรอยประ
- ๔) นำกระดาษที่เตรียมไว้มาทากาวเพื่อติดบนฐานกล่องกระดาษทึบ

● การประดิษฐ์ตัวกล่องกระดาษหิซซุจากรกมะพร้าว ปฏิบัติดังนี้

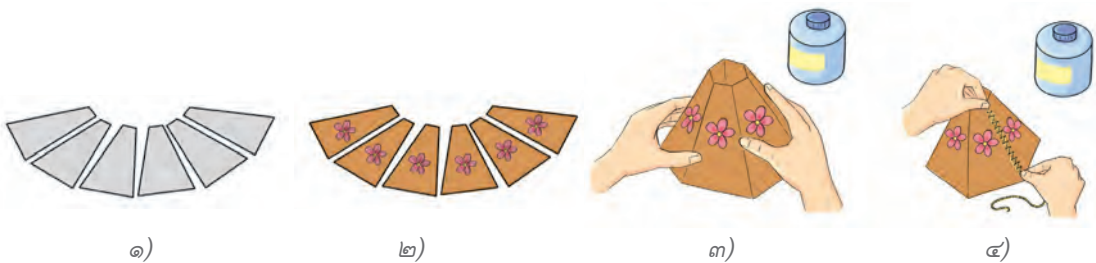

๑) ตัดกระดาษแข็งเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ให้มีขนาดกว้าง ๑๐ เซนติเมตร และยาว ๔๒ เซนติเมตร แล้วแบ่งกระดาษแข็งออกเป็น ๖ ส่วนเท่า ๆ กัน ใช้ดินสอกำหนดเส้นประแต่ละตำแหน่งไว้และใช้คัตเตอร์กรีดเบา ๆ ตามรอยเส้นประ

๒) นำกระดาษแข็งจากข้อ ๑) มาวางทาบบนรกมะพร้าว แล้วตัดให้มีขนาดและความยาวเท่ากับกระดาษแข็งจำนวน ๒ ชิ้น ซึ่งจะได้รกมะพร้าวแบ่งออกเป็น ๖ ส่วน เท่า ๆ กัน

๓) ใช้กาบติดกระดาษแข็งกับรกมะพร้าวทั้งด้านหน้าและด้านหลังเข้าด้วยกัน พับเป็นรูปหกเหลี่ยมตามรอยประ แล้วนำเชือกหรือไหมพรมสีดามาทากาวติดตกแต่งบริเวณรอยพับให้สวยงาม

● การประดิษฐ์ฝากล่องกระดาษหิซซุจากรกมะพร้าว ปฏิบัติดังนี้

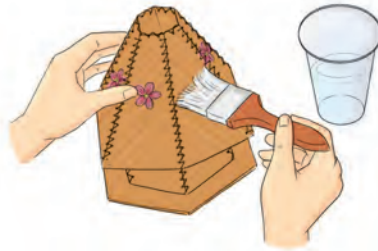
๑) ตัดกระดาษแข็งตามแบบ จำนวน ๖ ชิ้น

๒) นำกระดาษแข็งจากข้อ ๑) มาวางทาบบนรกมะพร้าว แล้วตัดให้มีขนาดและความยาวเท่ากับกระดาษแข็งจำนวน ๑๒ ชิ้น ตกแต่งรกมะพร้าวแต่ละชิ้นให้สวยงาม

๓) หากกาบติดกระดาษแข็งและรกมะพร้าวที่ตกแต่งเสร็จแล้วทั้งด้านหน้าและด้านหลังเข้าด้วยกันจะได้ชิ้นส่วนฝากล่องกระดาษหิซซุจากรกมะพร้าวจำนวน ๖ ชิ้น

๔) นำชิ้นส่วนฝากล่องกระดาษหิซซุจากรกมะพร้าวทั้ง ๖ ชิ้น มาทากาวประกบกันเป็นรูปหกเหลี่ยม และนำเชือกหรือไหมพรมสีดามาทากาวติดตกแต่งบริเวณรอยพับให้สวยงาม

● การประกอบส่วนต่าง ๆ ของกล่องกระดาษทึชชูจากกรมะพร้าว ปฏิบัติดังนี้

๑) นำตัวกล่องกระดาษทึชชูและฝา

๒) ทาเคลือบเงาด้วยแล็กเกอร์ให้ทั่ว

กล่องกระดาษทึชชูจากกรมะพร้าวมาสวม แล้วผึ่งให้แห้ง ประกอบกัน แล้วนำไปครอบกับส่วนฐานกล่อง

การนำไปใช้ประโยชน์ กล่องกระดาษทึชชูจากกรมะพร้าว เหมาะสำหรับนำไปวางบนโต๊ะอาหารหรือห้องรับแขกเพื่อใช้สำหรับเช็ดปาก หรือมือในขณะรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่ม

๔. การประเมินผลการทำงาน เป็นการตรวจสอบผลงานการประดิษฐ์กล่องกระดาษทึชชูจากกรมะพร้าว โดยสังเกตชิ้นงานที่ทำสำเร็จแล้วว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงหรือไม่ คุณภาพของงานมีความประณีตและสวยงามหรือไม่ หากพบว่ายังขาดสีสันหรือความสวยงามอาจนำสติกเกอร์หรือสิ่งตกแต่งอื่น ๆ มาตกแต่งให้สวยงามมากขึ้น

กล่องกระดาษทึชชู
จากกรมะพร้าว

การประดิษฐ์มู่ลี่ไม้ไผ่

การประดิษฐ์มู่ลี่ไม้ไผ่ ปฏิบัติดังนี้

๑. การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ได้แก่ ไม้ไผ่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตร เอ็นหรือด้ายพอก มิดโต้ มิดตอก เลื่อย สว่านเจาะไม้ ดอกสว่าน แล็กเกอร์ สี และฟู่กัน

๒. ขั้นตอนการประดิษฐ์มู่ลี่ไม้ไผ่

● การเตรียมไม้ไผ่ ปฏิบัติดังนี้

๑) เลือกไม้ไผ่ที่แก่ ลำตรง ไม่คด (เพื่อความคงทนและไม่หดตัว) แล้วใช้เลื่อยตัดไม้ไผ่ ยาว ๓๐ เซนติเมตร จำนวน ๒ ท่อน เพื่อทำการอบมู่ลี่ด้านบนและด้านล่าง

๓) ใช้มิดโต้ผ่าไม้ไผ่เป็นซี่เล็ก ๆ ขนาดกว้าง ๓-๕ มิลลิเมตร จำนวน ๙๐-๑๐๐ อัน แล้วใช้มิดตอกเหลาให้เรียบ

สาระน่ารู้

มิดตอกมีลักษณะปลายแหลม สันบาง ด้ามงอ ตัวมิดจะสั้นกว่าด้าม และน้ำหนักเบา ใช้สำหรับการจักตอกและเหลาไม้ไผ่ให้เรียบ ส่วนปลายมิดที่งอนแหลมนั้นใช้เจาะหรือคว้านได้ด้วย

● ขั้นตอนการประดิษฐ์ ปฏิบัติดังนี้

นำไม้ไผ่ที่เตรียมไว้สำหรับทำกรอบมู่ลี่ทั้ง ๒ ท่อน มาแบ่งเป็น ๕ ส่วนตามระยะในภาพ แล้วใช้สว่านเจาะรูให้ทะลุด้านหลัง และผูกหูแขวนบนกรอบมู่ลี่ท่อนที่ ๑

๑.

นำเอ็นหรือด้ายฟอกสอร้อยเข้าไปในรูที่เจาะบนกรอบมู่ลี่ท่อนที่ ๑ และม้วนปมไว้ด้านหลัง

๒.

วางไม้ไผ่ซีกที่เตรียมไว้กึ่งกลางเอ็นหรือด้ายฟอก แล้วถักไม้ไผ่โดยใช้เงื่อนตะกรุดเบ็ด โดยจับเอ็นไขว้ดิ่งไขว้เส้นด้านล่างขึ้น ดึงเส้นด้านบนลง แล้วนำไม้ไผ่อันต่อไปมาวาง ถักวิธีเดียวกันจนได้ความยาวของมู่ลี่ตามที่ต้องการ

๓.

๔.

นำไม้ไผ่ที่ทำกรอบมู่ลี่ท่อนที่ ๒ มาร้อยเอ็นหรือด้ายฟอก โดยสอดลงด้านล่างของกรอบมู่ลี่ แล้วผูกมัดปมให้แน่น

นำสีและฟู่กันมาวาดภาพตกแต่งบนชิ้นงานให้สวยงาม แล้วเคลือบเงาด้วยแล็กเกอร์

๕.

การนำไปใช้ประโยชน์ นำมู่ลี่ไม้ไผ่ที่ทำเสร็จแล้วไปแขวนที่ช่องหน้าต่างเพื่อบังแสงแดด

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

นักเรียนเลือกประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุในท้องถิ่น ๑ อย่าง ตามกระบวนการทำงาน แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

การประดิษฐ์ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น

การประดิษฐ์ของตกแต่งเป็นงานที่มุ่งเน้นด้านความสวยงามเพื่อนำมาประดับตกแต่งตามสถานที่ต่าง ๆ ตกแต่งร่างกาย ตกแต่งเสื้อผ้า หรือประกอบเข้ากับสิ่งของอื่นเพื่อให้มีความสวยงามมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นคุณค่าด้านความสวยงามและความประหยัด

การตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอย

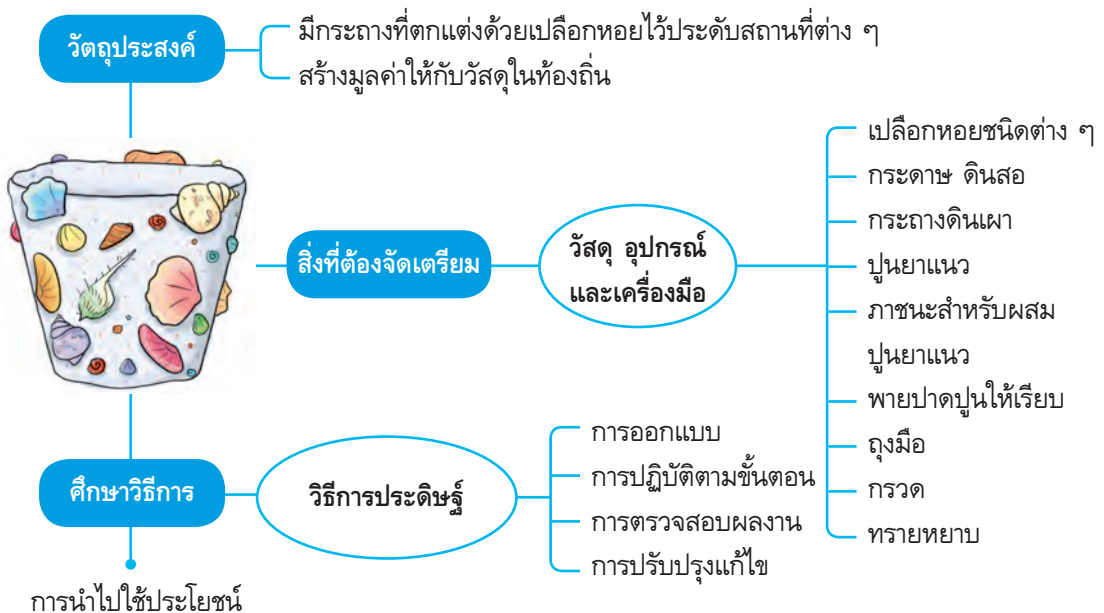
การตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอย ตามกระบวนการทำงานมีขั้นตอนดังนี้

๑. การวิเคราะห์งาน เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอยดังนี้

ลักษณะงาน การตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอยเป็นงานประดิษฐ์ประเภทของตกแต่งที่ต้องการสื่อบรรยากาศของชายทะเลมาไว้บนกระถาง เพื่อสร้างบรรยากาศให้กับสถานที่ที่นำกระถางไปประดับตกแต่ง ซึ่งผู้ประดิษฐ์ควรศึกษาขั้นตอนการตกแต่งให้เข้าใจ จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการตกแต่งให้ครบถ้วน โดยใช้เวลาในการปฏิบัติงานประมาณ ๓๐ นาที

คุณสมบัติของผู้ประดิษฐ์ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของตกแต่งจากวัสดุประเภทเปลือกหอย เป็นคนช่างสังเกตธรรมชาติรอบ ๆ ตัวและใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า มีจินตนาการ และมีความประณีต

๒. การวางแผนในการทำงาน เป็นการกำหนดกรอบในการตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอย โดยสร้างแผนที่ความคิดเพื่อให้เห็นภาพรวมของการทำงาน ดังนี้

๓. การปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน โดยการตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอยตามขั้นตอนต่อไปนี้

● การเตรียมเปลือกหอยแห้ง ปฏิบัติดังนี้

๑) ซัดคราบสกปรกออกจากผิวเปลือกหอยแล้วนำไปแช่น้ำผสมสารส้มประมาณ ๒-๓ ชั่วโมง เพื่อขจัดคราบความเค็ม

๒) นำเปลือกหอยมาแช่ในน้ำสะอาดและนำไปผึ่งให้แห้งสนิท

● ขั้นตอนการตกแต่ง ปฏิบัติดังนี้

๑) ออกแบบลายตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอย
ลงบนกระดาษตามจินตนาการ

๒) สวมถุงมือแล้วผสมปูนยาแนวกับน้ำ ใช้ไม้พาย
คนให้เข้ากันประมาณ ๑๐-๑๕ นาที

๓) นำปูนยาแนวที่ผสมเสร็จแล้วมาป้ายลงบน
กระถางหนาประมาณ $\frac{๑}{๒}$ นิ้ว

๔) นำเปลือกหอยที่เตรียมไว้มาดลงบนปูนยาแนว
ตามที่ออกแบบไว้

๕) โรยกรวดและทรายหยาบให้ทั่ว เพื่อให้เหมือน
ธรรมชาติมากที่สุด แล้วนำไปผึ่งไว้ให้แห้ง

การนำไปใช้ประโยชน์ กระถางที่ตกแต่งด้วยเปลือกหอย
นำไปปักด้วยดอกไม้ประดิษฐ์เลียนแบบธรรมชาติ เพื่อประดับตามสถานที่
ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศสถานที่ให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

๔. การประเมินผลการทำงาน เป็นการตรวจสอบผลงานการตกแต่ง
กระถางด้วยเปลือกหอย โดยสังเกตจากชิ้นงานที่ทำสำเร็จแล้วว่ามี
ความเหมือนธรรมชาติหรือไม่ คุณภาพของชิ้นงานมีความสวยงามและประณีต
หรือไม่ ในกรณีที่พบข้อบกพร่องผู้ประดิษฐ์ต้องนำชิ้นงานไปปรับปรุงแก้ไขให้สวยงามมากขึ้น

กระถางตกแต่งด้วย

เปลือกหอย

การประดิษฐ์สับปะรดจากดินไทย

การประดิษฐ์สับปะรดจากดินไทย ปฏิบัติดังนี้

๑. การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ได้แก่ ดินไทย กาว โฟม หน้ามอสส์ กรรไกร ปลายแหลม คัตเตอร์ เหล็กคดลึงปลายแหลม สีน้ำมันสีเขียวและสีเหลือง พู่กัน กระจกดินเผา และลวดสำเร็จสีเขียวเบอร์ ๒๖

๒. ขั้นตอนการประดิษฐ์สับปะรดจากดินไทย ปฏิบัติดังนี้

๑.

ผสมดินไทยกับสีน้ำมันสีเขียวปั้นเป็นก้อน กดให้แบนและบาง ใช้กรรไกรตัดรูปใบไม้ ๓ ขนาด แล้วใช้เหล็กคดลึงปลายแหลม กดคดลึงให้มีรูปร่างคล้ายใบสับปะรด

๒.

ตัดลวดสำเร็จสีเขียวเบอร์ ๒๖ ยาว ๗-๘ เซนติเมตร พันด้วยดินไทยสีเขียวจนสุดเส้น ผึ่งให้แห้ง แล้วติดใบสับปะรดขนาดเล็กและขนาดกลาง

๓.

นำดินไทยมาปั้นเป็นก้อนกลม ๆ แล้วคดลึงให้มีลักษณะเหมือนผลสับปะรด

๔.

นำลวดสำเร็จจากข้อ ๒. มาทากาวที่ปลายลวด เสียบลงตรงกลางผลสับปะรด แล้วดึงจนชิดใบสับปะรด

๕.

ใช้ คัตเตอร์ กรีดผลสับปะรดเป็นแนวเฉียง โดยรอบตามลักษณะของตาผลสับปะรด

๖.

ใช้กรรไกรปลายแหลม ตัดขริบตรงตาผลสับปะรดให้เป็นรอย

๓๗.

นำใบขนาดใหญ่มาติดที่โคนผลลับประรด แล้วพันก้านด้วยดินไทยสีเขียว และนำไปฝังให้แห้ง

๓๘.

เมื่อแห้งแล้วใช้พู่กันเพนต์สีเหลืองที่ผลลับประรด แล้วฝังให้แห้งอีกครั้งหนึ่ง

๓๙.

นำลับประรดจากดินไทยไปปักบนโฟมที่วางไว้ในกระถางดินเผา พร้อมกับใบลับประรดขนาดต่าง ๆ และตกแต่งด้วยหญ้าอมอสส์ให้สวยงาม

การนำไปใช้ประโยชน์ นำลับประรดจากดินไทยไปประดับตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ หรือมอบให้ผู้อื่นเป็นของขวัญหรือของที่ระลึก

บูรณาการอาเซียน

ประเทศไทยมีการนำเข้าดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสนของประเทศไทย เพื่อนำไปจำหน่ายเป็นของขวัญหรือของชำร่วย นำไปประกอบผลิตภัณฑ์เครื่องหอมเพื่อเพิ่มความสวยงามและดึงดูดผู้บริโภค นอกจากนี้ยังนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการจัดดอกไม้และใช้ประกอบการสอนจัดดอกไม้อีกด้วย

หมายเหตุ. จาก ดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสนสินค้าส่งออกเพื่อเศรษฐกิจฐานราก, โดย กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, ๒๕๖๒ (<https://www.ditp.go.th>).

แหล่งสืบค้นข้อมูล

- หนังสือหรือเอกสารเกี่ยวกับการประดิษฐ์ของใช้และของตกแต่ง
- เว็บไซต์ที่ใช้ค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของใช้และของตกแต่ง เช่น สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน) <https://www.sacit.or.th>
- ครูสอนงานประดิษฐ์ ครูภูมิปัญญา กลุ่มแม่บ้านงานหัตถกรรม
- ศูนย์การเรียนรู้/ห้องปฏิบัติการงานประดิษฐ์ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ งานนิทรรศการเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ ศูนย์จัดแสดงสินค้า OTOP ทุกจังหวัด ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

นักเรียนเลือกประดิษฐ์ของตกแต่งจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น ๑ ชิ้น ตามกระบวนการทำงาน แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

บทสรุป

งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น

วัสดุในท้องถิ่น

วัสดุในท้องถิ่นเป็นวัตถุหรือสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ปอสาหรือปอกระสา ในภาคเหนือ กกในภาคกลาง ไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ย่านลิเภาและใบยางพาราในภาคใต้ ส่วนวัสดุในท้องถิ่นที่พบได้ทุกภาค เช่น ไม้ไผ่ เกล็ดปลา มะพร้าว ใบลาน ใบตอง ซึ่งวัสดุเหล่านี้สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นงานประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่นมีคุณค่าด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านสืบสานวัฒนธรรม ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความประหยัดค่าใช้จ่าย ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านศิลปะ และด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ

การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุในท้องถิ่น

การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุในท้องถิ่นมุ่งเน้นด้านประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ ด้วยการนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาออกแบบและประดิษฐ์เป็นชิ้นงานที่มีคุณค่า เช่น การประดิษฐ์กล่องกระดาษทิชชูจากรกมะพร้าว การประดิษฐ์มู่ลี่ไม้ไผ่ โดยประดิษฐ์ตามกระบวนการทำงาน

การประดิษฐ์ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น

การประดิษฐ์ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่นมุ่งเน้นด้านความสวยงามเป็นสำคัญ โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นวัสดุหลักเพื่อประดิษฐ์ชิ้นงาน เช่น การตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอย การประดิษฐ์สับปะรดจากดินไทย

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม ร่วมกันวางแผนประดิษฐ์ของใช้หรือของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น ๑ อย่างตามกระบวนการทำงาน แล้วลงมือประดิษฐ์ และบันทึกผลการปฏิบัติงาน โดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างงาน วัสดุ อุปกรณ์ และขั้นตอนการประดิษฐ์ คุณค่าของงานประดิษฐ์ จุดเด่น จุดด้อย การนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมกับตั้งราคาขาย (ต่อชิ้น) และระบุสถานที่จำหน่าย แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นให้เพื่อนในห้องร่วมกันวิพากษ์ วิจารณ์ อภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความรู้ที่ได้รับ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษางานแสดงสินค้าในชุมชนที่จัดโดยหน่วยงานของภาครัฐหรือภาคเอกชน แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ที่ได้รับ

๒. นักเรียนร่วมกันวางแผนจัดนิทรรศการแสดงผลผลิตภัณฑ์ของใช้และของตกแต่งที่ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น

โครงการ

นักเรียนเลือกทำโครงการจากเรื่องที่กำหนดให้เพียง ๑ เรื่อง หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน และเขียนโครงการตามรูปแบบที่อาจารย์ที่ปรึกษากำหนด แล้วนำเสนอเพื่อพิจารณานุมัติก่อนลงมือทำ

เรื่องที่กำหนดให้

๑. การออกแบบสิ่งประดิษฐ์ตามจินตนาการโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
๒. การศึกษารูปแบบงานผลิตภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่นที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ชุมชน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นักเรียนประดิษฐ์ของใช้หรือของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น ๑ อย่างตามความต้องการของสมาชิกในครอบครัว

คำถามทบทวน

๑. ยกตัวอย่างวัสดุในท้องถิ่นของภาคต่าง ๆ ในประเทศไทยมาอย่างน้อย ๕ ตัวอย่าง
๒. ถ้านักเรียนอาศัยอยู่ในภาคใดจะเลือกประดิษฐ์ของใช้ที่ทำจากวัสดุชนิดใด เพราะอะไร
๓. ไหมเป็นวัสดุในท้องถิ่นของภาคใด และนิยมนำมาใช้ทำงานประดิษฐ์ชนิดใดบ้าง
๔. งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง
๕. รถมะพร้าวที่นำมาประดิษฐ์กล่องกระดาษหิซซุมีวิธีการเตรียมอย่างไร
๖. นักเรียนอธิบายวิธีการวางแผนในการทำงานประดิษฐ์ของใช้ ๑ งาน
๗. จงอธิบายวิธีการประดิษฐ์สิ่งที่ไม่ใช่ตามกระบวนการทำงานมาพอเข้าใจ
๘. การตกแต่งกระถางด้วยเปลือกหอยต้องเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือใดบ้าง
๘. นักเรียนมีวิธีการวิเคราะห์งานการประดิษฐ์สับปรดจากดินเหนียวอย่างไร
๑๐. การประเมินผลการทำงานในขณะประดิษฐ์ของตกแต่งมีประโยชน์อย่างไร